

devenit *Ilie*, marele angrosist. El vine tot timpul, dorind-o pe *Ana* ca noră și soție a fiului său, destul de nesperios, după cum aflăm chiar din comentariile lui *Ianke*. Respins sau chiar umilit de *Ianke*, el revine cu aceeași încăpățânată tenacitate, triumfând în final, atunci când îi poate spune acestuia ce imensă greșală face, măritându-și fata cu un creștin. Cu haz și culoare o creează *Silvia Năstase* pe *Safta*. Și pe ea o roade curiozitatea să vadă dacă s-a întors *Ana*, pentru a nu mai vorbi despre bucuria încercată atunci când îl avertizează pe *Tache* de urmările neplăcute ale căsătoriei fiului său, *Ionel*, cu o evreică.

Actorii și regizorul au înțeles că cele două personaje au o funcție dramatică serioasă și le-au acordat toată atenția.

Nu lipsesc din jocul lor detaliile menite să le caracterizeze comportamentul și mentalitatea, mai ales la *Valentin Uritescu*, fericit atunci când poate să-i

spună lui *Ianke* că va fi condamnat de „comunitate” dacă fiica lui se căsătorește cu un creștin. Costumele *Luanei Drăgoescu* accentuează, la rândul lor, impresia de actualitate a spectacolului, dar mai mult ca orice, aceasta este dată de firescul jocului și sinceritatea interpretării, de creațiile „triumvirilor”, de ritmul impus de regizor și versiunea sa scenică.

O comedie în care hazul se alătură seriozității și unei calde pledoarii pentru înțelegere între oameni. Un spectacol demn de prima scenă a țării, răsplătit de public cu săli pline și aplauze la scenă deschisă.

Teatrul Național „I. L. Caragiale” București – Tache, Ianke și Cadâr de Victor Ion Popa. Regia și versiunea scenică: Grigore Gonța. Decorul: Mihai Mădescu. Costume: Luana Drăgoescu. Cu: Gheorghe Dinică, Radu Beligan, Marin Moraru, Valentin Uritescu, Mihai Călin, Monica Davidescu, Silvia Năstase. Data premierei: 6 octombrie 2001.

Constantin PARASCHIVESCU

Fire de mătase

Ce idee, să-ți imaginezi câte o întâlnire o dată pe an între un bărbat și o femeie, în aceeași zi, aceeași lună, aceeași oră, timp de un sfert de secol! O zi pe an? Pretext literar, desigur, că în realitate n-are consistență – vii, saluți, „Ce mai faci?“, țoc-țoc, pa! și pleci. Zice autorul că una dintre opiniile cele mai favorabile despre comedia lui le-a formulat o doamnă în vârstă care-i spunea soțului său sexagenar, după un spectacol: „Știi, George, dacă noi doi, la vârsta noastră, ne-am afla într-o asemenea situație, cred că am repeta-o o dată pe lună!”. Păreră întărită și de un tânăr care-i rezuma prietenei sale acțiunea în termeni apropiați – „este vorba despre două

cupluri care se întâlnesc o dată pe lună și fac schimb de partener”. Realitatea corectează ficțiunea, după cum se vede, dar ficțiunea are și ea rostul ei de dincolo de obișnuit și trebuie acceptată, fără dileme și săcăieli interogative, pentru plăcerea jocului.

Așadar, „anul viitor la aceeași oră”, timp de 25 de ani, *Doris* și *George*, doi americani obișnuiți, se întâlnesc în aceeași lună, aceeași zi, în același loc, un han din California, de lângă San Francisco, „Umbrele mării”, ținut de rai, despre care concitadina noastră prof. univ. dr. Ileana Berlogea (care a avut șansa să treacă pe-acolo) scria în 1978: „țara aurului, a piersicilor, a Hollywoodului

și a petrolului, țară plină de soare cu malurile scăldate de apele reci și albastre ale Pacificului (...) peisajul cel mai fascinant începând cu zăpezile veșnice și sfârșind cu palmierii” (*Teatrul american azi*). Dacă e și „uzina de vise” pe acolo, unde domnul Bernard Slade și-a continuat o carieră de seriale TV, începută în Canada de origine, nu e de mirare că fantezia zboară slobodă și veselă, născocind povești cu oameni care sorb o clipă de rai ca vinul din pahar și-și văd apoi de treburile zilnice, serioase, multiple care le alcătuiesc viața. Și dacă se leagă să bea paharul de-o clipă în fiecare an, bărbat și femeie fiind, nu e nimic reprobabil în asta, ci o curiozitate elementară: ce se va întâmpla?

Mai întâi, autorul ne arată în șase întâlniri că și-au ținut legământul, deci între ei s-a născut o afinitate reală, consolidată cu anii. Dragoste, prietenie? Și una și alta, din moment ce vin statornic la întâlnire chiar și atunci când stările civile sau fiziologice i-ar fi reținut acasă (*Doris* însărcinată, de pildă). Apoi, în episoade consecutive el nu descrie o ascendență a afinității, cu grade care ar spori-o în motivații și intensitate, dramatică, melodramatică, etc., ci dezvoltă contextul în care se produce și se menține, cu inevitabile schimbări în viața lor și a lumii. Se schițează, astfel, indirect, un tablou al societății americane pe un sfert de secol (1950–1975), cu declinul moral al tineretului atras de droguri și exhibiționism, proliferarea filmelor sexi pe ecrane, ciocnirile rasiale, manifestațiile antirăzboinice, cursele electorale, politica. Și se insinuează firesc, în joc, profilurile partenerilor legitimi, cu odraslele respective, care nu apar, dar prind contur și parcă sunt aproape, diversificând paleta fizionomiilor. În ton alert, de glumă, autorul dezvoltă o poveste fără pretenții, în care doi oameni

se confesează la termene periodice, își evaluează viața și descriu un arc de caldă umanitate în timp, ca un curcubeu pe cer. S-a jucat de 1453 de ori pe Broadway (auziți!), s-a făcut un film în 1978, pentru care autorul a fost nominalizat la premiile Oscar (ce înseamnă la americani o nominalizare!). La noi, regretatul Mihai Berchet, care a și tradus-o, a realizat un spectacol la Teatrul Nottara, cu Ion Dichiseanu și Lucia Mureșan.

Premiera actuală de la Național îi are ca protagoniști pe Adela Mărculescu și Damian Crășmaru, un cuplu sincronizat de vreo cinsprezece ani în piese cu două personaje, pe care le realizează cu farmec și măiestrie. Uneori e mai greu să fii autentic în roluri simple, fără sarcini de compoziție și adâncimi psihologice, dar cei doi știu să lege din întâmplări obișnuite fire sensibile de mătase, cu poezie și umor, care fac jocul viu, plăcut și seara agreabilă. Parcă puțin mai expeditivi în primele scene, de data aceasta, când au trecut prea repede peste niște revelații reciproce, intime și matrimoniale, exuberante în text, dar cu real efect de la apariția însărcinatei *Doris*, când registrele ating clapele unui comic savuros și un dramatic pronunțat apoi. Bună ideea lui Victor Moldovan, regizorul, de a umple pauzele dintre episoade cu un personaj despre care tot se vorbește, *receptionerul*, luat asupra-și cu discreție, eleganță, toleranță pentru clienții de un sfert de secol despre care știe multe, ca luna, dar n-are replică, precum e cuviincios.

Teatrul Național București – Anul viitor, la aceeași oră de Bernard Slade. Traducerea: Mihai Berchet și Andrei Bantaș. Regia și versiune scenică: Victor Moldovan. Scenografia: Ioana Cantunari-Marcu. Distribuția: Adela Mărculescu, Damian Crășmaru, Victor Moldovan. Premiera: 10 octombrie 2001.

Damian CRĂȘMARU și Adela MĂRCULESCU în *Anul viitor, la aceeași oră* de B. Slade

Ileana Stana IONESCU și Mircea ALBULESCU în *Scrisori de dragoste* de A.R. Gurney

